

Norges miljø og biovitenskapelige universitet

Handelshøgskolen

Eksamen i: **ECN 120 – Introduksjon til makroøkonomi I**
Torsdag 9. desember 2021, kl 14-17:30 (3,5 timer)
Dette er oppgavene for **del 1 (fleirvalg)**

Verktøy: **C3: alle typer kalkulatorer, alle andre hjelpemidler - inkludert digitale**
Det er ikke tillatt å motta hjelp fra andre under eksamen

Fagansvarlig: Eirik Romstad.

Ekstern kontrollør av oppgaveteksten: Bjarne Ytterhus, Handelshøyskolen BI

Tekniske problemer på eksamen meldes IT (tlf.6723 0555)

Les instruksene under nøye:

- Eksamen har tre hoveddeler (poeng og anbefalt tid i parantes): (1): 40 fleirvalgsspørsmål (40 poeng, 75 minutt), (2) fem grafiske analyser (30 poeng, 60 minutt), og (3) fem kortere spørsmål (30 poeng, 60 minutt). **Totalt antall poeng er 100. 15 min til innsending del 2/3.**
- Del 1 omfatter 40 fleirvalgsspørsmål med tilfeldig rekkefølge og svaralternativa randomisert.
- **Marker for valgt svaralternativ – kun et svaralternativ pr spørsmål. Hvert spørsmål teller 1 poeng. Det er ikke fratrukk for feil svar på et spørsmål.**
- Del 2 og 3 kommer som egen samla del når du er ferdig med denne delen (del 1).
- **Når du har sendt inn del 1, kan du gå til del 2 og 3 i WiseFlow med ett forbehold: Oppgaveteksten for del 2 og 3 åpner først kl 14:10.**
- **Når du har sendt inn del 1, er det ikke mulig å gå tilbake til denne delen av eksamen.**

Lykke til!

DEL 1: Fleirvalg (40 POENG – ETT svaralternativ – verdt 1 poeng)

1. Bruttonasjonalprodukt (BNP) for en periode (vanligvis ett år) i en økonomi er :
 - a. Verdien av alle varer og tjenester som produseres i perioden
 - b. Verdien av alt forbruk i en periode minus investeringer i perioden
 - c. Summen av arbeids- og kapitalinntekter i perioden
 - d. Summen av skatter og avgifter i perioden

2. *BNP/innbygger* er et ufullstendig velferds mål fordi:
 - a. Data som brukes er unøyaktige
 - b. Det utelater verdiene av miljøgoder og ulønna arbeid
 - c. Det utelater verdien av nettoeksporten
 - d. Det ikke sier noe om hvor lykkelige innbyggerne er

3. Likevektsprisen, p^* , i et marked er den prisen som gjør at:
 - a. Profitten blir størst mulig
 - b. Konsumentoverskottet blir størst mulig
 - c. Tilbudt mengde er lik etterspurt mengde
 - d. Markedet fungerer best mulig

4. Omstilling i norsk økonomi som følge av olje- og gasssektoren illustreres bra av:
 - a. K- og S-sektor modellen
 - b. Solowmodellen
 - c. Modellen om absolutte fortrinn
 - d. En markedsmodell med frikonkurranse

5. Målet om at Norge skal være sjølforsynt med viktige matvarer samsvarer ikke med sentral økonomisk teori fordi det ser bort fra:
 - a. Skalafordeler (stordriftsfordeler)
 - b. Naturgitte fortrinn
 - c. Absolutte fortrinn
 - d. Komparative fortrinn

6. Mange norske studenter reduserer omfanget av lønnsarbeid mot slutten av semesteret fordi:
 - a. Alternativverdien deres av tid er høyere enn tidligere i semesteret
 - b. De norske låne- og stipendordningene for studenter er gunstige
 - c. De er slitne mot slutten av semesteret
 - d. Den reelle timelønna er lågere mot slutten av semesteret

7. Velferden til husholdningene i Norge går ned som følge av høyere renter fordi:
 - a. Importerte varer og ferie i utlandet blir dyrere
 - b. Husholdningene sparer mindre
 - c. Verdien av boligformuen blir lågere slik at det private forbruket synker
 - d. Nye boliger blir billigere slik at det private forbruket auker

8. Den mest sentrale faktoren for høy økonomisk vekst i Norge etter andre verdenskrig er:
 - a. Låge kraftpriser sammenlikna med kraftprisene til mange sentrale handelspartnere
 - b. Olje- og gasssektoren
 - c. Vilje og evne til omstilling
 - d. Velfungerende innenlandske markeder med få restriksjoner

9. Sammenlikning av konsumprisindeksen over en lengre tidsperiode er problematisk fordi:
 - a. Forbruksmønsteret kan ha endra seg over tid
 - b. Prisindeksdata fra mange år tilbake kan være usikre
 - c. Folk flest har fått høyere nominell inntekt
 - d. Indeksen ikke omfatter importerte varer og tjenester

10. Konsumprisindeksen i et år er 120. Sammenlikna med basisåret innebærer dette:
- At prisen på «handlekorga» definert i basisåret har vokst med 20%
 - At prisene på viktige konsumvarer har vokst med 20%
 - At reallønna har vokst med 20% i sammenlikningsperioden
 - Usikkerhet, fordi det er vanskelig å sammenlikne priser eller lønninger over tid
11. Arbeidsløyse som følge av at folk flytter mellom jobber kalles:
- Strukturell arbeidsløyse
 - Friksjonell arbeidsløyse
 - Grunnleggende arbeidsløyse
 - Omstillingsarbeidsløyse
12. Finanspolitikken omfatter *direkte* ett av følgende virkemiddel:
- Skatter
 - Likviditetstyring
 - Valutapolitikk
 - Kontroll med finansnæringal
13. Pengepolitikken omfatter *direkte* ett av følgende virkemiddel:
- Skatter
 - Likviditet
 - Valuta
 - Kapital
14. I formelen $BNP/B = BNP/EMP \times EMP/B$ er EMP/B definert som:
- Verdiskaping
 - Arbeidsproduktiviteten
 - Sysselsettinggraden
 - Arbeidsløyse
15. Når tariffølønna, W^A , er *lågere* enn den markedsbestemte lønna, W^* , i en sektor skjer følgende:
- Det blir et tilslag av arbeidskraft fra andre sektorer
 - Arbeidsløysa er lik forskjellen mellom tilbudt og etterspurt arbeid ved denne tariffølønna
 - Sysselsettinga i sektoren synker
 - Alle som aksepterer lønna W^* og har nødvendig kompetanse, får jobb i sektoren
16. Følgende skatte- eller avgiftsauke bidrar mest til høgere *sosial mobilitet*:
- Meirverdiavgift
 - Arveavgift
 - Inntektsskatt
 - Formuesskatt
17. I en *heilt lukka økonomi* er det hensiktsmessig å skrive *nasjonalregnskapslikninga* på følgende måte:
- $Y = C + I + G$
 - $Y = C + I + G + NX$
 - $Y + Q = C + I + G + X$
 - $Y = C + I + G + S$ (der S er samla sparing)
18. En høgkonjunktur er forventa å bli *kortvarig*. Den mest fornuftige responsen er vanligvis å::
- Auke skattene
 - Auke det offentlige forbruket
 - Redusere styringsrenta
 - Gjøre ingenting

19. Nøytral finanspolitikk innebærer:
- $S_{off} = T - G < 0$
 - $S_{off} = T - G = 0$
 - $S_{off} = T - G > 0$
 - Ingen av delene, finanspolitikken innebærer bl.a. å justere styringsrenta
20. En økonomi er kjennetegna ved låge penge- og kapitalmarkedsrenter, og låg pris- og lønnsvekst. Dette indikerer vanligvis at økonomien er i:
- Balanse
 - En høgkonjunktur
 - En lågkonjunktur
 - En høg- eller lågkonjunktur, men vi har ikke nok informasjon til å si hvilken konjunktursituasjon økonomien er i
21. Ei vanlig årsak til fallende inflasjon er:
- Sterk lønnsutvikling
 - Låge renter og aukende investeringer
 - Høge avgifter og skatter
 - Svakere vekst i etterspørselen enn i tilbudet for store deler av økonomien
22. Relativ prisstigning viser:
- Utviklinga i priser i forhold til lønnsnivå i samfunnet
 - Endringa i konsumprisindeks over tid
 - Prisutvikling for varegrupper (eller enkeltvarer) i forhold til konsumprisindeksen eller prisindekser for spesielle varegrupper
 - Prisutviklinga i et land sammenlikna med prisutviklinga i andre land
23. Høgere skatter hemmer vanligvis ikke den økonomiske aktiviteten når:
- Skatteauken kun rammer husholdningene, dvs. næringslivet ikke får høgere skatter
 - Skatteauken ikke rammer de fattige som har høgere marginal konsumtilbøyelighet
 - Den auka skatten motvirkes av en tilsvarende auke i det offentlige forbruket
 - Dette fører til mindre opptak av statlige lån i utlandet
24. Det er lettere å raskt justere pengepolitikken enn finanspolitikken fordi:
- Skatter og avgifter er normalt knytta til statsbudsjettet mens pengepolitikken kan justeres fortløpende
 - Pengepolitikken justeres politisk uten unødvendige og omfattende utredninger
 - Finanspolitikken går omvegen om forbrukerne
 - Det er lettere å målrette pengepolitikken enn finanspolitikken
25. K-sektor omfatter:
- Eksportorientert næringsliv
 - Eksportorientert næringsliv + næringsliv som møter konkurranse fra import
 - Kapitalintensivt næringsliv
 - Alle bedrifter uten spesiell tilrettelegging, f.eks. for funksjonshemmede
26. For å gjøre virkninga av endra pensjonsalder klarere kan formelen $BNP/B = BNP/EMP \times EMP/B$:
- Skrives om til: $BNP/B = BNP/EMP \times EMP/N \times N/B$
 - Skrives om til: $BNP/B = EMP/N \times N/B$
 - Skrives om til: $BNP/B = BNP/EMP \times EMP/N \times (B-N)/B$
 - Forbli uendra – den opprinnelige formelen fanger opp endra pensjonsalder godt nok
27. Tilbudskurva i et arbeidsmarked gjenspeiler:
- Arbeidsproduktiviteten
 - Lønnsevnen til bedriftene
 - Alternativverdien av tid for arbeidstakerne
 - Hva slags bedriftsstruktur det er i dette arbeidsmarkedet

28. *Sjølkorreksjon* ved flytende valutakurser innebærer at:
- Ekporten auker
 - Importen auker
 - Valutakursen påvirker nettoeksporten motsyklisk
 - Valutarisikoen synker for næringsliv som konkurrerer med utenlandske bedrifter
29. Tariffølona er normalt:
- Lågere enn likevektslønna W^*
 - Lik likevektslønna W^*
 - Høgere enn likevektslønna W^*
 - Lågere enn den maksimale lønna arbeidsgiverne tilbyr i lønnsforhandlingene
30. Under *en lågkonjunktur* og med *ei normalt satt tarifflønn*, er den forventa effekten på sysselsettinga av *reduisert skatt på arbeid*:
- Stor, fordi fleire ønsker å arbeide når de får meir igjen for arbeidsinnsatsen
 - Liten, fordi etterspørselen etter arbeidskraft betyr meir enn tilbudet av arbeidskraft under lågkonjunkturer
 - Ingen, fordi tariffølona gjør at etterspørselen etter arbeidskraft styrer antall ansatte
 - Liten, men med noen fleire sysselsatte fordi den reduserte skatten viser positiv politisk vilje
31. Et *negativt produksjonsgap* er et uttrykk for at:
- Verdien av faktisk produksjon er mindre enn verdien av potensiell produksjon
 - Verdien av forbruket er mindre enn verdien av produksjonen
 - Verdien av produksjonen er mindre i år enn i foregående år
 - Verdien av produksjonen i et land er mindre enn i land det er naturleg å sammenlikne seg med
32. Hovedhensikten med å auke styringsrenta er å:
- Redusere det private forbruket
 - Redusere det offentlige forbruket
 - Redusere den private sparinga
 - Auke investeringene
33. Auka offentlig sparing i en *lukka økonomi* fører vanligvis til at:
- Det private forbruket går mye ned
 - Den samla etterspørselen går ned
 - Den samla etterspørselen går opp
 - Handelsbalansen forverres
34. Likevekta $\{r^*, K^*\}$ i et kapitalmarked er den kombinasjonen av renter og kapital som:
- Maksimerer velferden i kapitalmarkedet under fravær av eksterne effekter og strategisk rentesetting
 - Gjør at sparinga maksimeres
 - Gjør at investeringene maksimeres
 - Gjør sparinga lik investeringene, dvs. $S(r^*) = I(r^*)$
35. Når de innenlandske rentene er alt for høge, men dette er *forventa å vare for en kort periode*, bør sentralbanken:
- Tilføre meir likviditet i økonomien, f.eks. ved å redusere reservekravet
 - Auke styringsrenta
 - Innføre ei maksimalrente (direkte styring av rentenivået)
 - Observere renteutviklinga, men vanligvis ikke endre virkemiddelbruken
36. Rikardiansk ekvivalens blir vanligvis ikke sett på som et problem i Norge fordi:
- Tilliten til den økonomiske politikken er stor hos folk flest
 - Den private sparinga i bolig er særst høg
 - Risikoen for høgere skatter i framtida vurderes som låg pga. Oljefondet
 - Rikardiansk ekvivalens kun gjelder for ekstremt liberalistiske økonomier

37. Forbruksfunksjonen i makroøkonomi skrives ofte som $C = a + b Y^d$, der koeffisienten b uttrykker:
- Den marginale konsumtilbøyeligheten
 - Den marginale låneraten
 - Minimumsforbruket man trenger for å overleve
 - Nytten fra forbruk
38. I fleire land auker inflasjonen mens arbeidsløysa faller etter koronaen. Optimal virkemiddelbruk omfatter å vurdere:
- Auka styringsrente
 - Skatteauke
 - Auke det offentlige forbruket
 - At alternativverdien er lik for hvert av de valgte virkemidla
39. Handlingsregelen sier at:
- Overskuddet fra petroleumsvirksomheten skal investeres internasjonalt
 - Man kan ikke overføre meir til statsbudsjettet enn tilførselen av midler til fondet. Slik opprettholdes forventningsverdien av fondet
 - Man kan ikke overføre meir til statsbudsjettet fra Pensjonsfond utland enn at verdien til fondet forventes å bli opprettholdt
 - Bruken av oljepenger i norsk økonomi må være liten nok til å unngå Hollandsk sjuke
40. Hollandsk sjuke innebærer at:
- Statsbudsjettet er for ekspansivt slik at økonomien trues av inflasjon
 - Inntektene fra en ikke-fornybar naturressurs gjør at lønnsnivået blir for høgt
 - Konkurransutsatt sektor i et land rammes av at landet overforbruker inntektene fra en ikke-fornybar naturressurs
 - Inntektene fra en ikke-fornybar naturressurs gjør at valutaen blir for sterk